

# oudwoude, de hervormde kerk

## Bouwgeschiedenis en exterieur

De kerk bevindt zich aan de rand van het dorp en is gebouwd op een kleine hoogte. We vinden hier ook de pastorie, de school en het schoolhuis. De huidige kerk, vermoedelijk in de 15<sup>de</sup> eeuw gebouwd, is een herbouw in de gotische periode. Er is materiaal gebruikt van de vorige bakstenen kerk. Het lijkt duidelijk dat de kerk naar het westen groter is geweest. De ingang is ongebruikelijk dicht bij de westmuur en ook de gevonden puinresten aan de westzijde wijzen hier op: de later afgebroken toren stond een travee verder. In 1545 worden er betalingen gedaan voor nieuw hout en een nieuwe klok in de toren.

Van 1689 - 1690 worden er betalingen gedaan aan Bonne Alberts, timmerman, vanwege hout voor het klokhuis. In 1743 wordt aan Bert Mijnders 20 gulden betaald voor vernieuwing van balken en reparatie van de zolder. In ongeveer 1880 is de kerk bepleisterd.

In de 18<sup>de</sup> eeuw is de toren afgebroken en vervangen door een dakruiter. In 1965 vond restauratie plaats. De bepleistering en de klimop aan de westmuur zijn weggehaald. De oostelijke, ingehakte toegang is gedicht. De houten ramen met indeling in kleine ruiten en vorken in de kop zijn gehandhaafd. De steunberen zijn herbouwd. De dakruiter is vernieuwd. Rond de ingang is een omlijsting aangebracht. Drie westelijke trek balken en de korte balken in de koorsluiting zijn vernieuwd.

De éénbeukige kerk heeft 6 traveeën en is gebouwd van afbraaksteen. De westgevel is eind 17<sup>de</sup> eeuw opgetrokken van kleine steen, misschien door Bonne Alberts. De noordzijde is gesloten met uitzondering van een ingekort venster en een gedichte ingang. In de zuidzijde in de eerste travee een segmentbogig gedekte ingang, in een hoogopgaande, rijkgeprofileerde nis omgeven door een rechthoekige waterlijst. In de traveeën spitsbogige vensters met steensbrede rollagen langs de kop. Het koor is 5/8 gesloten.

## Interieur

Het venster in de noordzijde is gevat in een hoogopgaande nis evenals het venster er tegenover. Onder de overige vensters lage nissen met korbogige sluiting. In de noordmuur eveneens nissen. Er is een eenvoudige eikenhouten preekstoel met paneelwerk, achterschot en klankbord. In het koor een overhuifde herenbank met 4 dunne, dorische kolommen uit eind 17<sup>de</sup> eeuw.

Een niet-overhuifde drievoudige bank met paneelwerk.

Eenvoudige mannen- en vrouwenbanken uit de 19<sup>de</sup> eeuw.

De drievoudige psalmborden zijn ook uit de 19<sup>de</sup> eeuw.

In het koor 17<sup>de</sup> eeuwse zerken: 1632 Binnert Saeppeema, 1672 Doetti Sapma, 1655 Wytske Liewedr, 1662 Siouck Fogelsang, \_ jaar oud.

In de kerk 6 rouwkassen van west naar oost:

Gajus van Broersma, overl. 1694;

Cornelius van Scheltinga, overl. 1775;

Vincent van Hiemstra, overl. 1755;

Wija Catherina van Glinstra, overl. 1762;

Willem Livius van Bouricius, overl. 1793;

Hector Livius van Hiemstra, overl. 1783.

Dan zijn er nog 2 rouwborden:

Pibo van Doma, overl. 1675;

Gaius van Broersma, overl. 1678.

De nummers 1,1 en 2 komen uit de kerk te Kollum en 3,4 en 6 waarschijnlijk ook.

Klokken: de huidige klok is van na 1945 en vervangt een klok uit 1914 gegoten te Midwolda. De klok daarvoor was van 1845.

Op het kerkhof 2 grafkelders.

Bij de ingang een herdenkingssteen voor Jan Binnes.

## Orgel

Het orgel is van 1856 en gemaakt door L. van Dam en zonen uit Leeuwarden. Na de nodige onderhoudsbeurten wordt het orgel gerestaureerd door Hendriksen en Reitsma uit Nunspeet en op 26 september 1978, weer in gebruik genomen. Dispositie.

Prestant 8 voet	Quintfluit 3 voet
Bourdon 16 voet	Octaaf 2 voet
Viola di Gamba 8 voet discant	Cornet III sterk
Roerfluit 8 voet	Trompet 8 voet discant
Basson 8 voet bas (halve bekerlengte vanwege de ruimte)	
Manuaalomvang C-g <sup>'''</sup> en pedaal C-g <sup>0</sup>	
Afsluiter, Muet, Windloser en Tremulant	

Minze Postma  
2001

### *Literatuur*

Voorlopige lijst der Nederlandse Monumenten, deel 9, 's Gravenhage  
Noordelijk Oostergo, Kollumerland en Nieuw Kruisland, H. M. van den Berg, 's Gravenhage 1989.